

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej **S.** so sídlom v **B.**, vo veci pobočky **K.**, proti povinnému **M. M.**, bývajúcemu vo **V.**, **o vymoženie 1 184,23 € (35 676 Sk)**, vedenej na Okresnom súde Košice - okolie pod sp. zn. 0 Er 2628/1998, o dovolaní súdneho exekútora **I. B. M.** so sídlom v **K.**, proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 28. júna 2011 sp. zn. 6 CoE 11/2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 28. júna 2011 sp. zn. 6 CoE 11/2011 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice - okolie uznesením z 11. novembra 2008 č.k. 0 Er 2682/1998-20 na návrh oprávneného ďalším vykonaním exekúcie poveril súdneho exekútora **J. A. D.**; podnet súdneho exekútora **J. I. M.** na zastavenie exekúcie zamietol a povinnému uložil nahradiť pôvodne ustanovenému súdnemu exekútorovi **J. I. M.** trovy exekúcie v sume 3 089 Sk. O zmene súdneho exekútora na návrh oprávneného súd rozhodol podľa § 44 ods. 5 Exekučného poriadku. Zamietnutie návrhu pôvodného súdneho exekútora **J. I. M.** na zastavenie exekúcie pre nemajetnosť zdôvodnil tým, že podľa právnej úpravy platnej v čase začatia exekúcie nemajetnosť povinného nebola dôvodom pre zastavenie konania. O trovách exekúcie rozhodol podľa § 196 a § 200 ods. 1 Exekučného poriadku.

Na odvolanie súdneho exekútora **I. B. M.** (proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa ako celku) Krajský súd v Košiciach uznesením z 28. júna 2011 sp. zn. 6 CoE 11/2011 jeho odvolanie odmietol. Rozhodnutie odôvodnil tým, že v zásade nie je prípustné odvolanie proti rozhodnutiu súdu v exekučnom konaní (§ 202 ods. 2 O.s.p.). Podľa § 235 ods. 2 v spojení

s § 37 ods. 1 Exekučného poriadku, účastníkmi exekučného konania (do 31. januára 2002) sú oprávnený a povinný. Postavenie účastníka exekučného konania v čase do 31. januára 2002 súdny exekútor nemal, priznala mu ho až právna úprava účinná od 1. februára 2002 (zákon č. 32/2002 Z.z.). Súdneho exekútora preto nemožno považovať za účastníka konania, bez zreteľa na to, či súd rozhoduje o trovách konania, alebo nie. Súdny exekútor nemá procesné práva ako účastník konania a preto nie je oprávnený podať ani odvolanie voči rozhodnutiu v exekučnom konaní (§ 201 O.s.p.). Odvolací súd odmietol odvolanie súdneho exekútora podľa § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p., pretože odvolanie bolo podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený.

Proti tomuto uzneseniu podal dovolanie súdny exekútor J. I. M. a navrhol, aby dovolací súd uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vyčítal odvolaciemu súdu, že nesprávnym rozhodnutím o odmietnutí odvolania mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Súdny exekútor má postavenie účastníka konania pokiaľ ide o náhradu trov exekúcie, a to aj podľa právnej úpravy platnej pred 1. februárom 2002, nie je totiž dôležité, ako a kedy bolo novelizované ustanovenie § 37 ods. 1 Exekučného poriadku. Pokiaľ Exekučný poriadok priznáva súdnemu exekútorovi určité práva, tento sa stáva i účastníkom konania (viď 3 M Cdo 13/2007, 1 Cdo 93/2006, obdobne Krajský súd v Košiciach sp. zn. 2 CoE 518/2010). Postupom odvolacieho súdu došlo aj k porušeniu práva na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva vlastníť majetok podľa článku 20 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ústavy).

Oprávnená navrhla dovolanie ako neopodstatnené zamietnuť. Povinný sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) spĺňajúci podmienku povinného zastúpenia v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., predovšetkým skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno dovolaním napadnúť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré napadol súdny exekútor dovolaním, nemá znaky žiadneho z vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd napadnutým uznesením odmietol odvolanie súdneho exekútora. Dovolanie súdneho exekútora preto podľa ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nie je (procesne) prípustné.

Prípustnosť (i dôvodnosť) dovolania súdneho exekútora by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e / a g/ O.s.p. dovolateľ netvrdil a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolateľ v dovolaní namieta, že v danom prípade mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p, je procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť realizovať procesné oprávnenia priznané mu v konaní za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv. Podľa ustálenej súdnej praxe k odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť aj odmietnutím odvolania odvolacím súdom, ak pre to neboli dané procesné predpoklady (viď tiež R 23/1994, obdobne tiež R 51/1996, R 55/2006). O taký prípad v prejednávanej veci ide.

Odmietnutie odvolania v preskúmvanej veci odvolací súd zdôvodnil jeho subjektívnou neprípustnosťou. Túto založil na názore, že procesnoprávna úprava do 31. januára 2002 (Exekučný poriadok) súdnemu exekútorovi nepriznáva postavenie účastníka tohto konania - z tohto dôvodu súdny exekútor nie je osobou oprávnenou na podanie odvolania (§ 218 ods.1 písm. b/ O.s.p.). Takto vyslovený všeobecný názor o subjektívnej neprípustnosti odvolania podaného súdnym exekútorom v exekučnom konaní však nie je správny.

Dovolací súd sa preto zaoberal správnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu z hľadiska naplnenia subjektívnych medzí odvolania (bez toho, aby zároveň skúmal i medze objektívne), a to výlučne (len) z dôvodov, z ktorých vychádzal odvolací súd - t.j. či súdny exekútor (vo všeobecnosti) môže mať v exekučnom konaní procesné postavenie účastníka konania a či mu v tomto procesnom postavení prislúcha právo na podanie riadneho opravného prostriedku (odvolania).

Odvolací súd v tomto smere zaujal názor, v ktorom nepripustil (resp. absolútne vylúčil) možnosť, aby sa súdny exekútor mohol stať účastníkom exekučného konania, ktoré sa začalo do 31. januára 2002 (§ 235 ods. 2 Exekučného poriadku), v takto začatých a prebiehajúcich konaniach preto súdnemu exekútorovi nepriznal právo na podanie odvolania. S týmto názorom sa dovolací súd nestotožňuje z nasledujúcich hľadísk:

Možno súhlasiť so záverom, že účastníctvo v exekučnom konaní je z pohľadu procesnej teórie vymedzené tzv. druhou definíciou účastníctva v civilnom konaní tak, že účastníkmi exekučného konania sú tí, ktorých za účastníkov konania označuje zákon. V exekučnom konaní je to predovšetkým ustanovenie § 37 ods. 1 Exekučného poriadku, ktoré

vymedzuje jeho účastníkov. Vychádza pritom z toho, že účastníkom má byť taký okruh subjektov, ktorých sa konanie priamo dotýka. Z uvedeného hľadiska zákon za účastníkov exekučného konania označuje vždy oprávneného a povinného. Exekučné konanie sa svojou povahou často dotýka práv väčšieho okruhu osôb ako len povinného a oprávneného. Takto dotknuté osoby exekúciou nie sú síce účastníkmi konania v celom jeho rozsahu, ale zákon im priznáva účastníctvo pre určitý úsek konania alebo na jednotlivom úkone (napr. manžel povinného sa stáva účastníkom pre úsek exekúcie, v ktorom sa postihujú veci patriace do bezpodielového spoluvlastníctva manželov a podobne). Postavenie takýchto osôb v konaní nie je samoučelné, a spravidla sa spája s možnosťou ich aktívneho pôsobenia na výsledok konania (resp. toho ktorého štádia exekučného konania, alebo jeho etapy) v záujme ochrany vlastných práv a im priznaných právom chránených záujmov. Takto vyjadrený procesnoprávny status nemožno označiť inak ako účastníctvo, ku ktorému prirodzene patrí právna možnosť v podobe uplatnenia príslušných procesných prostriedkov (nástrojov), v civilnom práve označovaných ako opravných prostriedkov, pravda v prípadoch, kedy to zákon dovoľuje (objektívne medze opravných prostriedkov).

Rovnako aj súdnemu exekútorovi patrí postavenie účastníka konania s možnosťou uplatnenia opravných prostriedkov tam, kde to zákon dovoľuje. Postavenie inej osoby ako účastníka konania pre určitú etapu (časť exekučného) konania je potrebné vždy vyvodiť z konkrétnej procesnej situácie (porovnaj obdobne napr. Najvyšší súd Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 205/2011, sp. zn. 6 Cdo 121/2012). Názor odvolacieho súdu, ktorý absolútne nepripúšťa možnosť účastníctva v exekučnom konaní iných subjektov, než tých ktorí boli výslovne uvedení v ustanovení § 37 ods. 1 Exekučného poriadku v znení do 31. januára 2002 nie je preto správny ani ústavne konformný (súladný) najmä so zreteľom na znenie čl. 46 Ústavy SR. Je totiž nezdôvodniteľné (neakceptovateľné), aby sa niekomu (komukoľvek) odobrala možnosť priamo presadzovať svoje práva, ak o nich bolo rozhodnuté. Vyjadrená je tým i materiálna ochrana práva na súdnu ochranu ako základného ľudského práva v právnom štáte. I keď zo zákona nevyplýva, že by účastníkom konania mal byť i ďalší účastník konania, t.j. skutočnosť, že zákon výslovne neoznačuje niekoho za účastníka konania, neznamená, že s ním konajúci súd nemôže v prípade potreby konať, ak sa účinky jeho postupu alebo rozhodovania týkajú základných práv, ktoré má takáto osoba zaručené v ústave alebo medzinárodnej zmluve (porovnaj napr. I. ÚS 219/2007). Z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky tiež vyplýva, že právo súdneho exekútora na náhradu

trov exekučného konania možno považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. IV. ÚS 200/2007, II. ÚS 272/2008, III. ÚS 52/2009).

Výskyt niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. je zo zákona nielen dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu, vydanému v konaní touto vadou postihnutom, ale zároveň je tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v takom konaní nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na zistenú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd aj o trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 8. augusta 2012

JUDr. Daniela Š v e c o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková